
Ferrocarril

per Quim Monzó

«Essen ist gut.»

WIM WENDERS, Alice in der Städten

DRET

En Z havia somiat que, en un lloc inconcret (una mena de vagó de metro o sala d'hospital, enrajolada de blanc, amb seients de vellut verd), entrava una noia que li semblava coneguda. Va dubtar si no era la noia que havia en una estació... La lligava a un paisatge de fum i viatge. Si hagués sabut com se deia, s'hi hauria atansat. Però sense recordar-ne el nom (li semblava que mai no s'havien presentat: de cop se li apareixia pobladora d'un paisatge de malentesos), sentia que no podia pas acostar-s'hi. La possibilitat que no el reconegués l'entristia; però quan la noia el mirà, se sentí més segur: ben probablement també el recordava i, com ell, no gosava dir-li res. Potser el fet que no s'haguessin presentat, que cap dels dos no conegués el nom de l'altre, la tallava, igual com li passava a ell: per això no se li atansava. Potser ella també pensava el mateix: que a en Z li passava el mateix que a ella. Va pensar, encara, que ella devia pensar que ell pensava que ella pensava que ell pensava que ella pensava el mateix que ell. Podia atansar-s'hi i dir-li: «*Hola, em dic Z; et conec però mai ningú no m'ha dit el teu nom.*» Va pensar que, potser, ella el recordava prou bé però considerava, per algun motiu que se li escapava, que no calia saludar-se. Ella féu un gest estrany amb la cama, com si li fes mal, i en Z s'adonà (i es sobtà, alhora, de no haver-se'n adonat fins aleshores) que la noia tenia (tot i dur-les amagades sota pantalons) unes cames esplèndides. En Z medità que, certament, es fa ben difícil de dir, d'uniques cames amagades sota pantalons, que són esplèndides, i ben aviat es trobà abraçant-les, sota una pluja de fulles seques, una tardor humida, en un prat llefiscós pel qual caminava ara, prop d'un penya-segat de llunes que s'estimben contra les onades, i una gola i unes dents...

En despertar-se havia perdut la noció del temps. Li resultà difícil de calcu-

lar (ni tan sols aproximadament) quant de temps feia que dormia. A més, en aquell precís moment el tren travessava un túnel, cosa que (venint com venia dels llimbs onírics) el desconcertà encara més i li impedí de saber si era el dia o la nit, la crosta que l'allotjava. Al compartiment, tot eren cares noves: ara l'acompanyaven dos homes ben vestits (amb pinta de nois de pel·lícules dels anys cinquanta, o de predicadors mormons), una parella de pagesos i una noia bellíssima, de la qual desitjà enamorar-se follament.

A cada estació, canviaven alguns veïns: hi desfilaren i en desaparegueren dos militars, cinc o sis persones normals, una vella extraordinàriament prima, un noi ullerós, una monja, una parella de turistes, un viatjant d'avellanes de Reus, un escamot d'escoltes, una mare amb dos cadells, un emigrat que retornava, Randy Newman, la secció de vent d'una orquestra de revetlles, un maître en vacances... Ara era una parella qui dialogava, de seient a seient, cara a cara, ella amb els peus sobre el seient d'ell, ell amb els peus sobre el seient d'ella:

—Ara la situació és la següent: la Xina (que està casada amb en Xavier) ha deixat en Llorenç (que està separat de la Rosa) per anar a viure amb en Pep (que està casat amb la Marta, i vivia amb en Joan). En Xavier viu, ara, sol, però està enrotllat amb la Rita, que havia estat molt amiga del Leopold...

—La Rita havia sortit amb el Leopold?

—I tant!

—Jo, d'en Leopold, havia sabut que s'havia separat de la Júlia per anar a viure amb la Maria, aquella noia poca cosa que estava casada amb en Joan.

—En Joan que vivia amb en Pep?

—Sí.

—I ara en Joan què fa?

—Viu amb la Conxita.

—La Conxita d'en Manel?

—No: la Conxita Sobrequés, la germana d'en Joan, que havia viscut amb en Llorenç fa tres anys, quan es va separar de la Rosa.

—La Rosa viu, ara, amb en Carles.

—En Carles?

—Sí, un xicot de València que fa postals.

—No el conec.

—És nou.

—Jo coneixia un Carles, que havia estat nòvio de la Xina, a la Universitat, però era de Manresa i feia dret.

—El Carles Codina?

—No, no sé com es deia, aquest que dic. Ara no sé on para. Va ser a Eivissa, quan hi anaren la Tònia i l'Oriol. S'enrotllà amb la Tònia i després va desaparèixer. Va ser aleshores quan la Tònia va estar tan deprimida, perquè mentre ella era amb en Carles, l'Oriol va sortir amb una germana petita d'en Pau Huerta.

—No conec en Pau Huerta.

—Ara és a Madrid, però havia treballat força temps a l'estudi d'en Vinyes, quan van dissenyar l'entourage d'un happening per a la Marta. Allà on van actuar el Nasí i la Conxita Sobrequés. I també la Júlia, poc abans que marxés a viure amb la dona d'en Leopold.

—La dona d'en Leopold?

—Sí, la...

—Però si la dona d'en Leopold és la Júlia!

—La Júlia?

—Com podia haver marxat a viure amb ella mateixa...? Deus voler dir que va marxar a viure sola...

—No...

Desconcertats, ell mirà per la finestra. Ella suggerí una nova possibilitat. Ell la negà. Ella tragué els peus del seient d'ell. El tren es deturà en una estació.

—Ens hem embolicat en algun punt. A veure...

—A veure: tornem a començar: la Xina...

El tren arrencà. La parella arribà a destinació mitja hora més tard. Al compartiment quedaren només la noia, que es ventava, i en Z. Un moment que la noia girà l'esguard fins a mirar-lo, en Z va perdre l'equilibri: eren dos ulls com dues piscines amb para-sols, de corall, un pèl contra govern: el paradís.

Després s'avorria. Va deixar el sarró al seient i passejà lentament cap al cap del ferrocarril. A les estacions bordaven gossos. El rellotge d'una torre d'església marcava les sis. Al passadís, un home bevia cervesa d'un pot de llauna. Al compartiment veí, una parella s'estrenyia les mans i es besava els llavis, com ocells. Al terra del passadís, sobre una maleta grossa, antiga, una noia amanyagava el cap d'un noi, que reia i li tibava el jersei. En Z va passar a l'altre vagó. Davant de la porta del wàter, un home d'ulleres fosques llegia el diari. Al passadís, un empleat de la companyia concessionària del servei de restaurant empenyia un carret amb begudes. Mentre oferia la mercaderia a un compartiment amb les cortines abaixades, en Z el passà. Com un llamp, el tren travessà una estació sense deturar-se. Al segon compartiment, dos nois i una noia es besaven ardorosament. Tres compartiments més endavant, un noi es descordava les sabates mentre la noia, ja descalça, es treia la brusa.

Va girar cua. S'arribà a la paret per deixar passar el carret. La noia i un dels dos nois del primer compartiment ja eren despullats. L'altre s'afanyava a imitar-los. De darrera les cortines abaixades del compartiment següent, en Z va sentir gemecs. Davant del wàter, l'home d'ulleres fosques llegia el diari. En Z va tornar al seu vagó. Al passadís, sobre la maleta, la noia premia l'entrecreix del seu company, hi acostava els llavis, el besava. Al compartiment veí al de Z, la noia era asseguda sobre el noi, d'esquena a ell, clavada fins al fons i agitant-se.

Obrí la porta del seu compartiment. La noia continuava ventant-se, mirant per la finestra. Ara deixaven l'estació de Castagnaro: per l'andana caminava, cap a la sortida, l'home d'ulleres fosques que llegia el diari a la porta del wàter. Quan en Z va tancar la porta, la noia deixà, un segon, de ventar-se, i el mirà. Se somriueren. Enmig d'aquell silenci neutre semblava absurd explicar-li què passava a la resta del tren. Acovardit i indecís, digué vaguetats:

—Aneu gaire lluny?

—A Casteggio.

—?

—Prop de Voghera, entre Alessandria i Piacenza.

Ella va acollir amb un somris el canvi de seient de Z, que s'havia situat al seu costat. Ben aviat ja no es digueren res: es besaven, s'abraçaven, buscant-se sota les faldilles i els pantalons. Ho feren de totes les formes possibles. Ella xiuxiuejava, sense parar:

—M'agrada que m'abaixeu les calces, a poc a poc, sense cap pressa: els

vostres dits sobre la roba prima. M'agrada que em toqueu el cul, amb la mà ben oberta, amb totes dues mans, totes dues natges, que me l'obriu, que me'l llepeu, que m'hi fiqueu dos dits. M'agrada mossegar-me un llavi, aleshores. Moveu-vos... M'agrada que em mireu la xona, que me la llepeu, que hi passeu el dit per la vora, que me'n tibeu els pèls. M'agrada que em cardeu. M'agrada cardar-vos. M'agrada llepar-vos. M'agrada llepar-vos quan esteu ple de succs. M'agrada que tingueu el meu tast. M'agrada llepar-vos quan encara dueu els pantalons posats, perquè hi deixeu anar una gota que taca la roba. M'agrada entrar a una qualsevol escala del carrer, en qualsevol carrer, descordar-vos la bragueta, treure-vos-el fora i llepar-vos-el. Abaixar-me les calces i cardar sobre els graons. M'agrada que surtin senyors i senyores, aleshores, i que ho vegin tot. M'agrada sentir-vos el pubis contra el meu cul. M'agrada que ho fem com els gossos i els cavalls. M'agrada que em beseu amb olor a herba. M'agrada que m'abraceu i em mossegueu els pits. M'agrada que us toqueu davant meu: fonts lluminoses que esquitxen les parets de vellut d'aquest vagó. M'agrada aixecar-me la faldilla, obrir-me i enfonsar-me en vós. M'agrada que, mentrestant, mengem taronges i el líquid ens degoti pels cossos i ens calgui llepar-lo. M'agradaria ser a un escenari, dansarina adolescent, i alliberar-me del maillot negre i de l'eslip verd, tota seriosa bevent llet blanca d'un got, amb la samarreta de mitja màniga i el cul enlaire, rient-vos. M'agrada beure xampany i que em caigui pel damunt. M'agrada abraçar-me a les vostres cuixes, amagades en pantalons estretíssims i grisos, pujant els graons d'un autobús, aixecant-me la historiada camisa de dormir, alçant novament el cul, de genolls, vós tocant-me la humitat, una mamella eixint-me de la jaqueta, quan surto a obrir la porta, per si ve el revisor. I mentrestant, sobre els seients, forceu la nina de cartró, modernista, que us mostra el pubis pelut. M'agraden nois nus muntant BMWs, m'agrada que girin la testa i em mirin amb ulls de no veure'm. M'agrada que us abaixeu els pantalons i veure que esteu a mig camí de la indiferència i l'excitació. M'agrada que trieu quin dels dos forats (l'un humit i l'altre humitejable) us interessa més. M'agrada que tireu pel dret, que no sapigueu en quin dels dos us enfonseu. M'agrada ser sobre matalassos blaus ratllats de blanc, en llits de ferro, amb els mugrons erectes, acaronent-me l'entrecoix, tan obertes les cames premudes per mitges fosques, llarguíssims els talons de les sabates, acaronent-me'l, enorme i vibràtil, amb ulls, celles, nas i una riulla que se'n fot mentre acluco els ulls i em mossego la llengua molt suaument i alço el cap i llanço la cabellera enrera, titillants les gotes de suor a les puntes dels mugrons, uns mugrons sèpies, com a les fotos de la Jane Birkin, amb ulleres de sol, amb samarreta sense màniga, amb les bragues suades. M'agrada que em mireu mentre em tibo les mitges darrera els vidres de l'oficina. Voldria sentir-vos bullir, que em creméssiu. Voldria que em miréssiu sempre, amb prismàtics, de la finestra de la casa del davant, quan em trec els sostenidors blancs...

Després descansaren. La noia obrí el sarró i tots dos menjaren pastissos. Es vestiren. Llançaren a la via el paper on eren embolicats els pastissos. El tren es deturà a Marcaria.

—M'estimeu?

—Que si us estimo...?

S'obrí la porta del compartiment. Entrà un cavaller sobri, amb un maletí fosc. S'assegué prop de la porta. La noia apropà els llavis a l'orella de Z:

—Em dic X.

—Jo em dic Z.

Tan bon punt el tren va deixar enrera l'estació, el cavaller va obrir el maletí fosc, en tragué un diari, el desplegà i començà a llegir-lo desmenjadament. Tot seguit entraren en un túnel i, davant la minsa llum de la bombeta, l'home optà per plegar el diari i mirar la paret.

Sortiren del túnel i entraren a la llum. L'home reprengué la lectura. X mirava cap enfora. A la següent estació, en Z se sobtà: el rètol deia Premilcuore quan, després de Marcaria, calia esperar Bozzolo.

—Premilcuore?

—Cosa hai detto? —va fer na X.

—Premilcuore...? È impossibile... Dov'è Bozzolo? —tractava de raonar Z.

—Si accomodi, prego —va dir l'home, tot plegant el diari.

—Non capisco...

—Non hai capito?

—Abbia la gentilezza...

—Abbia la bontà di...

—Non ho tempo.

—Cosa c'è di nuovo? Quanto costa questo? Questo è troppo caro. Cosa facciamo oggi? Venga presto!

—Purtroppo no.

—Da quale binario partiva il treno? Dov'è il gabinetto? Cameriere, il conto! Tanto piacere di fare la sua conoscenza. Porti questa valigia. Quanto costa questa camera con pensione completa? Che giorno è oggi?

—Oggi è lunedì.

—Che ora è?

—Sono le quattro; è l'una.

—Prego, stia seduto.

—Tante grazie.

—Mille grazie.

—Prego.

—Non c'è di che.

—Scusami.

—Scusi.

—Non fa niente.

—Questo posto è occupato. Questo posto è riservato. C'è un caldo terribile.

—Si: fa molto caldo: fa freddo: fa bel tempo: è tardi. È possibili. È necessario.

—Piove. Tira vento. Nevica.

—Con permesso.

—Buon giorno. Buona sera. Buona notte. Questo luogo mi piace.

—Poco fa. Domani. Dopo domani. Stanotte. Affatto, mica. Niente affatto. Senza dubbio. Su per giù.

Després de Premilcuore per comptes de Bozzolo, arribà Lizzano per comptes de Piadena i Sabionetta per comptes de Cicognolo. En comptes de Cremona, el rètol proclamava Bergamo. Caòticament, tot seguit arribàrem a Marsella. I encara no l'haviem abandonada que entràrem a Milà. Després, en un ordre misteriós, arribaren Bordeus, Lió, Llemotges, Bilbao, Tolosa, Estrasburg, Brusel·les, Údin, Ratisbona, Mondsee, Menaggio, Aarhus... Finalment, ja no calia ni abandonar l'estació: cada rètol de la mateixa andana indicava una ciutat diferent. X restava inalterable.

—X, ara de debò...

Z va allargar la mà fins a acaronar-li un genoll. Na X, sorpresa, l'insultà, cridà. L'home del diari, enfurismat, el bufetejà amb la secció esportiva. Fora, d'una copa d'arbre s'enlairaven pardals.

En Z pensà: *Això és un somni que acabarà en despertar-me, de debò, a un túnel; però he sortit d'un túnel mentre despertava d'un somni: potser somio un somni dins d'un somni: somnis concèntrics: un somni dins d'un somni dins d'un somni dins d'un somni...; potser aquest estadi que anomenem vida no és sinó un altre somni, el més terrible de tots, l'últim, del qual només despertem en morir...*, etc.

Quan minvaren les mirades i els insults s'esllanguiren, en Z s'aixecà, prengué la maleta i sortí al passadís. Als compartiments veïns, les parelles havien reprès una actitud relaxada. Vestits, fumaven i xerraven en veu baixa. En Z dubtà.

A la següent estació, baixà. Passejà per l'andana. Un cartell massa groc el molestà. Pensà (i era ben evident que no ho faria pas) tornar enrera i abraçar la X. Com en una fotografia cremada de sol, s'imaginà la X abraçada a l'home del diari. S'assegué en un banc. Esperà el següent tren. Pensà que li caldria sentir fred, però sentia calor.

REVÉS

L'home, davant d'ella, havia estat roncant d'una forma frenètica, i quan es despertà (en caure una maleta a terra, al passadís, i sentir-se rialles i bromes), semblà desconcertat, malhumorat quan va veure que travessaven un túnel. La Marta mirà com observava cadascun dels passatgers: els dos nois ben vestits, els pagesos, a ella mateixa, que amagà la vista entre els fulls del periòdic.

Després, pujà i baixà gent. Una mica després que una parella atrotinada comencés a explicar-se una pel·lícula, l'home, davant d'ella, va començar a roncar novament.

Entre dues estacions quedaren sols al compartiment. Després entrà un home jove, que somrigué, s'assegué al seu costat, li oferí una cigarreta (que ella rebutjà) i obrí un «Playboy» per un article sobre el mundial de futbol. L'home del davant mormolà en somnis. Després es despertà. Mastegant aire, acaronà un genoll de la Marta que, sobtada, no va saber què fer, ni què dir, i amb prou feines va ser a temps de dir: —*Però, què fa...?*, que l'home que llegia el «Playboy» al costat d'ella colpejà brutalment l'altre, que al principi s'arraulí sobre ell mateix però a la fi s'alçà i, d'un cop de puny, el llançà sobre els seients. Després, restaren muts durant una estona. L'home de davant de la Marta prengué la maleta i sortí al passadís. La Marta el veié encara quan el tren arrencà de la següent estació: assegut en un banc, escrivia en una llibreta. L'home que llegia el «Playboy» se li adreçà:

—Individus com aquest, caldria...

Dues estacions més enllà, la Marta va baixar. L'home del «Playboy» s'oferí a ajudar-la amb el sarró. Mentre baixava els graons del vagó (i l'home encara la mirava per la finestra del compartiment) la Marta va ensopegar, va caure

a terra i un dolor intens la féu adonar que s'havia torçat el turmell. El tren arrencava.

Li embenaren la cama. Li donaren la baixa, a la feina. S'estigué una setmana al llit, llegint llibres, mirant la televisió, i dormint: hi veié una pel·lícula que l'entusiasma. Lamentablement, però, començada: un home eixut jugava al billar amb els amics. Els deia adéu abans d'hora. Caminava sense presses per carrers sense botigues ni fanals, que, de fet, eren sobrers perquè la lluna feia el ple en un cel que, per contrast, apareixia negre com un vel. Arribà a casa que sonaven dotze campanades. Pujava les escales lentament, demanant a un cel en què semblava no creure que el negre disegni no fos cert. Al replà, arrencà dues fulles seques d'una planta que es moria en un test d'alabastre. Inspirà profundament. Obrí la porta, que grinyolà. Caminava amb passes d'ocell, desitjant fondre's, desitjant ser a cent quilòmetres d'allà, amb el cor al coll, pensant si aquell llimac obès seria ja a qualsevol racó de la casa, amagat, esmolant-se les ungles amb ulls de llop, amb riallades com ganivets. La casa era a les fosques i ell no gosava encendre cap llum. A una habitació, un porció va batre. Atabalat, d'un cop d'espalla va fer caure un prestatge de llibres. El soroll el féu xisclar, però la por li rebentà el xiscle a la gola, en silenci. Ara, se sentia que pensava, *es deu haver adonat que he arribat*. Recollí els llibres (tota la secció de novel·les gòtiques) i els col·locà a lloc. Caminà lentament. Trepitjà un llibre obert que havia oblidat de recollir, mig amagat sota una cadira. S'hi entrebancà o relliscà, tant se val: caigueren a terra, ell i els seus vuitanta-sis quilos de pes. Si abans el soroll havia estat considerable, ara el xoc del cos contra terra fou rotund. En algun lloc de la casa sentí un gruny, alguna cosa es regirà. Aterrit, compregué que el que havia de passar havia passat: els negres disgnis s'havien fet realitat: des d'aquell moment res no tornaria a ser com abans. Pensava a plorar i es cobrí la cara amb totes dues mans. Però, per comptes de plorar, va anar a la cuina, sigiliosament, i se serví un vodka. Pensava: *Podria fugir. Però a on? Em perseguiria. Enlloc del planeta no seria a recer. O sí?* Després, ellípticament, el film donava a entendre que l'homenet passava la nit despert. Un got darrera l'altre, enllestia l'ampolla de Stolichnaya i en començava una de Moskovskaya. A les sis, el cel clarejava. Borratxo com un cep, cantava havaneres abocat a la pica. A les nou del matí sentí grunys i convulsions a la cambra veïna, alguna cosa que s'arrossegava. Li caigué l'ampolla buida a terra. Pensà: *Ara ve per mi*. No s'equivocava: quan veié la silueta dibuixar-se a la porta de la cuina, llançà un crit. Amb bata de boatiné i bigudins al cap, la silueta s'estintolà al marc de la porta i creuà els braços. Després sortiren els títols de crèdit i una citació d'Edgar Allan Poe. Feia estona que la Marta s'havia adormit.

Al cap d'una setmana, es llevà del llit. Amb una crossa, caminà amunt i avall de la casa durant una altra setmana. El primer matí que va sortir al carrer per anar a treballar, en pujar al metro va veure un home que s'assemblava tant a aquell que li havia tocat el genoll al tren, feia dues setmanes, que només pel desig de saber si era ell o no, s'hi hagués atansat a saludar-lo, tot i que no tenia cap ganes de parlar-hi. Va pensar que, tal vegada, no era un individu tan imbècil com s'havia imaginat. El recordà assegut a l'estació, un cop havia baixat i el tren arrencava; i recordà que aquella visió l'havia fet sentir no tant commiseració com afecte. La possibilitat que la reconegués, però, l'esgarriava, perquè, d'alguna manera, si era ell qui primer s'atansava, de cop

li fugiria tota la simpatia nounada. L'altre la mirà un poc i ella pensà que ben probablement també la recordava i no gosava dir-li res: devia considerar (i qui sap si no tenia tota la raó del món) que havent-se conegut en les circumstàncies que s'havien conegut, valia més no saludar-se; o potser l'havia oblidada, o havia oblidat el lloc on la va conèixer, i era per algun d'aquests motius que no s'hi atansava. Potser l'altre també pensava el mateix: que a ella li passava el mateix que a ell, que no recordava alguna cosa. Pensà encara que ell devia pensar que ella pensava que ell pensava que ella pensava que ell pensava el mateix que ella. Pensà també que podia atansar-s'hi i dir-li: —*Hola, em dic Marta; et conec de fa dues setmanes, al tren, però no sé com et dius: em vas tocar el genoll sense presentar-te.* Ell féu un gest amb el cap (no pas un senyal) i la Marta se'l mirà novament: ara li semblava ben diferent: afaitat, vestit amb gavardina, barret i wambes. La gavardina la recordava de feia dues setmanes, que li havia semblat comprada a l'estranger i, en acabat, pensà que potser no hi entenia tant i no era sinó una Burberry's comprada aquí mateix, a una botiga qualsevol, sota una pluja de fulles seques, una tardor humida, en un prat llefiscós pel qual caminaven ara, abraçant-se per tal de guarir-se del fred, prop d'un penya-segat de llunes que s'estimben contra les onades...

A la següent estació, quan s'obriren les portes, ell baixà i, a l'andana, tombà el cap un instant i la mirà. La Marta baixà dues estacions després. Arribà d'hora a la feina. El conserge dormitava. A les deu, el quefe la va cridar al despatx i li va dir que li havien augmentat el sou.

QUIM MONZÓ
Berga, agost del 1980